

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 29/22
Luxemburg, 22 februari 2022

Arrest in zaak C-160/20
Stichting Rookpreventie Jeugd e.a.

Filtersigaretten: de door de ISO vastgestelde methode voor de vaststelling van de maximumemissieniveaus voor teer, nicotine en koolmonoxide, waarnaar het Unierecht verwijst, is geldig en kan aan sigarettenfabrikanten worden tegengeworpen

Aangezien deze methode echter niet is bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie, kan zij niet worden tegengeworpen aan particulieren in het algemeen, zoals verenigingen voor consumentenbescherming

In juli en augustus 2018 hebben de Stichting Rookpreventie Jeugd (Nederland) en veertien andere entiteiten (hierna: „verzoeksters”) een handavingsverzoek ingediend bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Verzoeksters verzochten deze autoriteit te bewerkstelligen dat filtersigaretten die in Nederland aan de consument worden aangeboden, bij beoogd gebruik voldoen aan de in richtlijn 2014/40¹ vastgestelde maximumemissieniveaus voor teer, nicotine en koolmonoxide, en de producenten, importeurs en distributeurs van tabaksproducten te gelasten filtersigaretten die niet zouden voldoen aan deze maximumemissieniveaus uit de handel te halen.

Verzoeksters hebben tegen het besluit tot afwijzing van dat verzoek bezwaar aangetekend bij de staatssecretaris. Na de afwijzing van dit bezwaar hebben verzoeksters beroep ingesteld bij de rechtbank Rotterdam (Nederland). Zij voerden aan dat artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40² niet voorschrijft dat een bepaalde methode voor het meten van de emissieniveaus wordt toegepast, en dat onder andere uit verschillende studies blijkt dat een andere meetmethode (de zogenoemde „Canadian Intense”-methode) zou moeten worden toegepast voor de vaststelling van de exacte emissieniveaus van filtersigaretten bij beoogd gebruik.

De rechtbank Rotterdam heeft het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over onder andere de geldigheid van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40 in het licht van het transparantiebeginsel³, verschillende bepalingen van Unierecht⁴ en het kaderverdrag van de Wereldgezondheidsorganisatie inzake tabaksontmoediging⁵.

¹ Richtlijn 2014/40/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de productie, de presentatie en de verkoop van tabaks- en aanverwante producten en tot intrekking van richtlijn 2001/37/EG (PB 2014, L 127, blz. 1). Artikel 3, lid 1, van deze richtlijn voorziet in de maximumemissieniveaus voor teer, nicotine en koolmonoxide van sigaretten die in de lidstaten in de handel worden gebracht of worden geproduceerd (hierna: „in richtlijn 2014/40 vastgestelde maximumemissieniveaus”).

² Artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40 bepaalt dat „[d]e emissies van teer, nicotine en koolmonoxide van sigaretten worden gemeten volgens ISO-norm 4387 (teer), ISO-norm 10315 (nicotine) en ISO-norm 8454 (koolmonoxide). De juistheid van de metingen inzake teer, nicotine en koolmonoxide wordt vastgesteld aan de hand van ISO-norm 8243.”

³ Vastgesteld in artikel 1, tweede alinea, en artikel 10, lid 3, VEU, in artikel 15, lid 1, en artikel 298, lid 1, VWEU en in artikel 42 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”).

⁴ Artikel 114, lid 3, en artikel 297, lid 1, VWEU, verordening (EU) nr. 216/2013 van de Raad van 7 maart 2013 betreffende de elektronische publicatie van het *Publicatieblad van de Europese Unie* (PB 2013, L 69, blz. 1) en de artikelen 24 en 35 van het Handvest.

⁵ Kaderverdrag van de Wereldgezondheidsorganisatie inzake tabaksontmoediging (hierna: „FCTC”), gesloten te Genève op 21 mei 2003, waarbij de Europese Unie en haar lidstaten partij zijn.

In zijn arrest bevestigt het Hof (Grote kamer) de geldigheid van deze bepaling, door vast te stellen dat zij met name verenigbaar is met de beginselen en bepalingen van Unierecht en internationaal recht waarop de prejudiciële verwijzing betrekking heeft.⁶

Beoordeling door het Hof

In de eerste plaats oordeelt het Hof dat volgens artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40 de in deze richtlijn vastgestelde maximumemissieniveaus voor sigaretten die bestemd zijn om in de lidstaten in de handel te worden gebracht of te worden geproduceerd, moeten worden gemeten volgens de methoden die voortvloeien uit de ISO-normen waarnaar deze bepaling verwijst. Zij verwijst namelijk dwingend naar deze ISO-normen en noemt geen enkele andere meetmethode.

In de tweede plaats onderzoekt het Hof om te beginnen de geldigheid van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40 in het licht van het transparantiebeginsel. In dit verband stelt het Hof vast dat deze bepaling weliswaar verwijst naar ISO-normen die niet zijn bekendgemaakt in het Publicatieblad, maar de toegang tot deze normen niet aan enige beperking onderwerpt, ook niet door deze toegang afhankelijk te stellen van de indiening van een verzoek daartoe op grond van de bepalingen betreffende de toegang van het publiek tot documenten van de Europese instellingen⁷. Wat vervolgens de geldigheid van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40 uit het oogpunt van verordening nr. 216/2013⁸ betreft, merkt het Hof op dat de interne rechtmatigheid van deze richtlijn volgens de rechtspraak niet kan worden getoetst aan deze verordening. Wat ten slotte de geldigheid van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40 uit het oogpunt van artikel 297, lid 1, VWEU⁹, gelezen in het licht van het rechtszekerheidsbeginsel, betreft, wijst het Hof erop dat de Uniewetgever, gelet op de ruime beoordelingsbevoegdheid waarover hij in het kader van de uitoefening van de hem toegekende bevoegdheden beschikt wanneer van hem politieke, economische en sociale keuzen worden verlangd en wanneer hij ingewikkelde beoordelingen moet maken, in de door hem vastgestelde handelingen kan verwijzen naar technische normen die door een normalisatie-instelling als de Internationale Organisatie voor Standaardisatie (ISO) zijn vastgesteld.

Het Hof preciseert echter dat het rechtszekerheidsbeginsel vereist dat de verwijzing naar dergelijke normen duidelijk en nauwkeurig is en voorzienbare gevolgen heeft, zodat de belanghebbenden er houvast aan hebben in rechtssituaties en -betrekkingen die door het Unierecht worden beheerst. In het onderhavige geval is het Hof van oordeel dat, aangezien de verwijzing in artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40 naar de ISO-normen voldoet aan dit vereiste en deze richtlijn is bekendgemaakt in het Publicatieblad, de enkele omstandigheid dat deze bepaling verwijst naar ISO-normen die vooralsnog niet zijn bekendgemaakt in het Publicatieblad, niet kan afdoen aan de geldigheid van die bepaling.

Wat de vraag betreft of de ISO-normen kunnen worden tegengeworpen aan particulieren, brengt het Hof in herinnering dat het rechtszekerheidsbeginsel impliceert dat ISO-normen waaraan bij een wetgevingshandeling van de Unie een bindend karakter is verleend, aan particulieren in het algemeen slechts kunnen worden tegengeworpen indien zij zelf zijn bekendgemaakt in het Publicatieblad. Aangezien de normen waarnaar artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40 verwijst, niet zijn bekendgemaakt in het Publicatieblad, kunnen particulieren geen kennis nemen van de methoden voor het meten van de in deze richtlijn vastgestelde emissieniveaus van sigaretten. Wat de vraag betreft of de ISO-normen kunnen worden tegengeworpen aan ondernemingen, benadrukt het Hof daarentegen dat dit het geval is voor zover zij via de nationale normalisatie-instellingen toegang hebben tot de officiële en authentieke versie van de normen waarnaar in artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40 wordt verwezen.

---

⁶ Onder andere artikel 5, lid 3, van het FCTC.

⁷ Verordening (EG) nr. 1049/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie (PB 2001, L 145, blz. 43).

⁸ Verordening (EU) nr. 216/2013 bevat met name de voorschriften betreffende de bekendmaking van de handelingen van de Unie in het Publicatieblad.

⁹ Volgens deze bepaling worden „[d]e wetgevingshandelingen [...] bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*. Zij treden in werking op de datum die zij daartoe bepalen of, bij gebreke daarvan, op de twintigste dag volgende op die van hun bekendmaking.”

Wat in de derde plaats de geldigheid van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40 in het licht van artikel 5, lid 3, van het FCTC¹⁰ betreft, stelt het Hof vast dat deze laatste bepaling niet elke inbreng van de tabaksindustrie bij de vaststelling en de uitvoering van de regelgeving inzake tabaksontmoediging verbiedt, maar enkel beoogt te voorkomen dat het door de partijen bij dit kaderverdrag gehanteerde beleid inzake tabaksontmoediging wordt beïnvloed door de belangen van deze bedrijfstak. Bijgevolg kan het enkele feit dat de tabaksindustrie een rol heeft gespeeld bij de vaststelling van de betrokken normen binnen de ISO niet afdoen aan de geldigheid van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40.

Wat in de vierde plaats de geldigheid van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40 in het licht van het vereiste van een hoog niveau van bescherming van de menselijke gezondheid¹¹ en de artikelen 24 en 35 van het Handvest¹² betreft, merkt het Hof op dat volgens vaste rechtspraak de geldigheid van deze bepaling van richtlijn 2014/40 niet kan worden beoordeeld op basis van studies die door de verwijzende rechter in het verzoek om een prejudiciële beslissing zijn genoemd. Deze studies dateren immers van na 3 april 2014, de datum waarop deze richtlijn is vastgesteld.

In de vijfde en laatste plaats preciseert het Hof welke kenmerken de methode voor het meten van de emissies van sigaretten die dient om na te gaan of de in deze richtlijn vastgestelde maximumemissieniveaus in acht worden genomen, moet vertonen ingeval de verwijzing in artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/40 naar de ISO-normen niet aan particulieren zou kunnen worden tegengeworpen. Het Hof oordeelt dat deze methode, in het licht van de wetenschappelijke en technische ontwikkelingen of de internationaal overeengekomen normen, geschikt moet zijn om de emissieniveaus te meten die bij beoogd gebruik van een sigaret vrijkomen, en moet uitgaan van een hoog niveau van bescherming van de menselijke gezondheid, met name voor jongeren. De juistheid van de met deze methode verkregen metingen moet worden geverifieerd door laboratoria die zijn erkend door en onder toezicht staan van de bevoegde autoriteiten van de lidstaten, als bedoeld in artikel 4, lid 2, van richtlijn 2014/40. Het is aan de nationale rechter om te beoordelen of de methoden die daadwerkelijk worden gehanteerd om de emissieniveaus te meten, in overeenstemming zijn met richtlijn 2014/40, zonder rekening te houden met artikel 4, lid 1, van deze richtlijn.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

---

¹⁰ Volgens deze bepaling nemen de Partijen, bij de vaststelling en uitvoering van hun volksgezondheidsbeleid met betrekking tot tabaksontmoediging, in overeenstemming met het nationaal recht maatregelen om dit beleid te beschermen tegen commerciële en andere gevestigde belangen van de tabaksindustrie.

¹¹ Vastgesteld in, onder meer, artikel 114, lid 3, VWEU.

¹² Artikel 24 van het Handvest heeft betrekking op de rechten van het kind. Artikel 35 van het Handvest ziet op de gezondheidszorg.